

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Türkiye bir süredir faşizmi tartışıyor. Fakat bunun özel hayatlarda nasıl tezahür ettiğini sorgulamıyor. Tersinden söylenecekse, gündelik yaşamdaki değişimin faşizmle olan ilişkisini irdelemiyor. Oysa faşizm kadar hayatın içinde, ona gö-

mülü olan bir ikinci ideoloji daha yoktur. 'Güçlüğü de buradadır. En 'masum' şeylerin ne türden 'tehlikeler' doğurduğunu bilmeden faşizmi anlamak olanaksızdır. Gerçek ve en ürkütücü faşizm bir insanın, sıradan ve gündelik hayatın içinde, onu farkında olmadan uygulamasındadır. 'Haz' ve 'dil' kavramı bu gerçeğin en görünür olduğu yerdir. Buna bir de mahremiyetin işgalini eklemek gerekir. Üçüncünün kesiştiği nokta ise pornografidir ve bu olgu hayatlarımızı tahmin ettiğimizden daha çok etkilemektedir şu sıralar.

Bir orta sınıf kültürü içinde, pornografi, saklanması gerektiğine inanılan cinselliğin dışavurumu olarak bilinmiştir. Oysa, bir kimlik, bir aidiyet, bir öznel tercih, bireysellik söz konusu olduğunda, cinsellik,

Pornografik bir yazı

ancak açıklandığında işlevsel olabilen bir kavram. Dolayısıyla, pornografi cinselliğin mutlak anlamıyla ilişkili değildir. Cinsellikle de sınırlanmış ve sırlanmış bir özel yaşam durumudur onu belirleyen. Pornografi, cinsellik değil, cinselliği de içeren bir mahremiyet (ne yazık ki bu sözcükle karşılaşmaya çalışılan 'privacy' sözcüğünün güncel Türkçede bir karşılığı bulunmuyor; en yakını tabii ki 'gizlilik' ama o da başka bir şey ve yetersiz) dolayımıdır. Herhangi bir öznelliğin 'zorla' açıklanması bu süreci başlatabilir. Daha da önemli olanı 'göstermek' değildir. Bir kişinin karar verip gizliliğini sergilemesiyle pornografya oluşmaz. 'Gösterilen' kişinin bu olaya maruz bırakılmasıdır eylemi başlatan. Tabii, izlemeyi seçmek de aynı bağlama yerleştirilebilir.

Dolayısıyla gösterenin gizliliğinin açığa vurulması değil, gösterilenin mahremiyetinin ihlalidir pornografi ve bu yanıyla da bir tecavüz sorunudur, kısacası.

Türkiye'de bu gerçek son yılların getirdiği hedonizm bağlamında yaşanıyor. İnsanlar, zevklerinin kendilerinde uyandırdığı haz esrimelerini karşıdakine dayatmaktan da ayrı bir haz alıyor. Özel hayatların işgali artık bir alışkanlık. Sinan Çetin televizyonda

kişilerin ilk kez nasıl yan yana geldiğini, nasıl öpüştüğünü onlara 'anlattırıyor.' İzleyiciler de bu ifşaata, bilinçli ve bilinçsiz, maruz bırakılıyor. Kimse anlattırmanın, izlettirmenin faşizan yanıyla ilgili değil. Öyleyse, denebilir, pornografiyle faşizm arasında kan bağı vardır. Çünkü, faşizmle haz arasında belki örtük ama kopmaz ilişki söz konusudur.

Bir ikinci örnek 'yemek' ve 'lokanta' yazıları. Örneğin şöyle bir şey: "Hafif baharatlı sosla servisi yapılan çitir çitir kurbağa bacaklarını tadarak kendimden geçtiğimde yüz ifademi görmeyi isterdim doğrusu." Hangisi tartışılmalı? Tatla insanın kendinden geçişi mi, o anda oluşan yüz ifadesinin 'gösterilmek' istenmesi mi?

Bu satırları bir cinsel deneyimi betimlemek için anlatmaya kalksaydım bir gazetede, olmayacaktı. Ama yemek yazısında oluyor. Bu, acaba, hep bir 'açığı kapatmaya' dönük yüceltmenin ve yansıtmanın bireyselden çıkıp toplumsal planda kendisini bulması mıdır? Öyleyse gizli pornografiyle daha çok uzun süre iç içe yaşayacağız demektir. Fakat asıl korkunç olanı bu gerçeğin içinde saklı olan faşizmin hayatlarımızı gitgide kuşatmasıdır.